

EUROPEJSKI TRYBUNAŁ PRAW CZŁOWIEKA CZWARTA SEKCJA

SPRAWA WRÓBLEWSKI przeciwko POLSCE

(Skarga nr 11748/03)

WYROK – 4 marca 2008 r.

Wyrok ten stanie się prawomocny zgodnie z warunkami określonymi przez art. 44 § 2 Konwencji. Wyrok może zostać poddany korekcie wydawniczej przed opublikowaniem w ostatecznej wersji.

W sprawie Wróblewski przeciwko Polsce,
Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadająca jako
Izba składająca się z następujących sędziów:

Pan N. BRATZA, *Przewodniczący*,
Pan L. GARLICKI,
Pan S. PAVLOVSKI,
Pan L. MIHOVIĆ,
Pan D.T. BJÖRGVINNISON,
Pan J. ŠIKUTA,
Pan P. HIEVELÄ, *sędziowie*
oraz Pan L. ELARY, *Kanclerz Sekcji*,

obradując na posiedzeniu zamkniętym 12 lutego 2008 roku,
wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 11748/03) wniesionej do Trybunału przeciwko Rzeczypospolitej Polskiej zgodnie z art. 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela polskiego pana Adriana Wróblewskiego („skarżący”) w dniu 24 marca 2003 roku.

Rząd Rzeczypospolitej Polskiej („Rząd”) reprezentowany był przez pana Jakuba Wołásiewicza, pełnomocnika Ministra Spraw Zagranicznych do spraw postępowań przed Europejskim Trybunałem Praw Człowieka.

Skarżący twierdził, iż okres jego tymczasowego aresztowania przekroczył „rozsądny termin” w rozumieniu art. 5 § 3 Konwencji.

Dnia 11 października 2006 roku przewodniczący Czwartej Sekcji wydał decyzję o zakomunikowaniu Rządowi skargi dotyczącej przewlekłości tymczasowego aresztowania zastosowanego wobec skarżącego. Na podstawie regulacji art. 29 § 3 Konwencji Trybunał zdecydował zbadać jednocześnie skargę co do meritum, jak i jej dopuszczalność.

FAKTY

I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY

Skarżący urodził się w 1976 r. i mieszka w Toruniu. Jak wynika z przedstawionej dokumentacji, przebywa on aktualnie w Zakładzie Karnym w Toruniu.

1. Pierwsze postępowanie karne prowadzone przeciwko skarżącemu oraz jego tymczasowe aresztowanie

Dnia 29 sierpnia 2002 r. skarżący został zatrzymany, a następnie aresztowany, postanowieniem z dnia 31 sierpnia 2002 r. Sądu Rejonowego w Chełmnie, pod zarzutem gwałtu oraz zabójstwa. Postanowienie to zostało utrzymane dnia 18 września 2002 r. przez Sąd Okręgowy w Toruniu.

Kilkakrotnie, a mianowicie w dniach 25 listopada 2002 r., 25 lutego, 28 maja, 29 września 2003 r. oraz 21 stycznia 2004 r., tymczasowe aresztowanie skarżącego było przedłużane. Sąd Okręgowy w Toruniu opierał swoje decyzje na uzasadnionym podejrzeniu, iż skarżący popełnił zarzucane mu czyny oraz na wysokości grożącej skarżącemu kary. Według uzasadnień ww. postanowień, tymczasowe aresztowanie skarżącego było jedynym środkiem zapobiegawczym, który mógł zabezpieczyć dalszy prawidłowy tok postępowania, mając na uwadze obszerny materiał dowodowy, który powinien być uwzględniony w sprawie. Sąd podkreślał, iż materiał dowodowy zgromadzony do tej pory w sprawie, włączając w to opinie biegłych w dziedzinach mechanoskopii oraz próbek wężu, analizę porównawczą włosów, zeznania świadków oraz próbną rekonstrukcję wydarzeń na miejscu zdarzenia, wysoce uprawdopodobniały, że skarżący popełnił ww. zbrodnie. Ponadto sąd zarządził również badanie psychiatryczne oraz obserwację psychiatryczną skarżącego, jak też porównawczą analizę genetyczną i chemiczną dostępnych dowodów. Poza tym sąd dodał również, iż skarżący posiadał przeszłość kryminalną.

Skarżący wnosił, iż jego odwołania od niektórych z ww. decyzji w dniach 18 grudnia 2002 r., 18 marca, 11 czerwca 2003 r. oraz 25 lutego 2004 r. nie zostały uwzględnione przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

Dnia 19 maja 2003 r. Prokuratura Okręgowa w Chełmnie wniosła akt oskarżenia przeciwko skarżącemu do Sądu Okręgowego w Toruniu. Prokurator wnioskował o przesłuchanie 14 biegłych oraz 56 świadków.

10 lipca 2003 r. ustalono datę pierwszej rozprawy w sprawie skarżącego na dzień 20 sierpnia 2003 r.; jednakże rozpoczęcie procesu musiało zostać odroczone z uwagi na fakt, iż obrońca skarżącego zwrócił się do sądu z prośbą o zwolnienie go z pełnienia obowiązków. Kolejny obrońca z urzędu wyznaczony w sprawie poinformował sąd, iż nie może pełnić swoich obowiązków, gdyż uprzednio był adwokatem oskarżycieli posiłkowych – rodziców ofiary. Okręgowa Izba Adwokacka w Toruniu bezzwłocznie wyznaczyła na wniosek sądu kolejnego adwokata.

Dnia 1 sierpnia 2003 r. obrońca skarżącego zwrócił się z prośbą do sądu o ustalenie poprzez losowanie składu orzekającego w sprawie skarżącego.

28 listopada 2003 r. sąd ustalił daty pierwszych rozpraw na dzień 22 oraz 23 grudnia 2003 r. Dnia 3 grudnia 2003 r. konieczne było dokonanie dodatkowego losowania sędziego, gdyż jeden z sędziów orzekających w sprawie nie mógł brać udziału w procesie.

Pierwsze rozprawy przed Sądem Okręgowym w Toruniu odbyły się w dniach 22 i 23 grudnia 2003 r.

W okresie między dniem 3 marca a 24 maja 2004 r. Sąd Okręgowy w Toruniu przeprowadził 14 rozpraw. Dnia 24 maja 2004 r. skarżący złożył wniosek o wyłączenie sędziego przewodniczącego składowi sędziowskiemu. Wniosek jego został oddalony tego samego dnia przez Sąd Okręgowy w Toruniu.

W okresie między dniem 21 września a 23 listopada 2004 r. Sąd Okręgowy w Toruniu odbył siedem rozpraw. Dnia 25 listopada 2005 r. okres tymczasowego aresztowania skarżącego został przedłużony do dnia 28 lutego 2005 r.

W okresie pomiędzy dniem 10 stycznia i 20 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w Toruniu odbył dziesięć rozpraw.

Dnia 23 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w Toruniu uznał skarżącego winnym zarzucanych mu czynów i skazał go na 25 lat pozbawienia wolności. Wyrok obejmował 167 stron.

Skarżący, prokurator oraz oskarżyciele posiłkowi odwołali się od wyroku.

Dnia 30 maja 2006 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku uchylił wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpatrzenia przez Sąd Okręgowy w Toruniu. Postępowanie nadal jest w toku. Skarżący nadal pozostaje w areszcie tymczasowym w związku z ciężącymi na nim zarzutami.

2. Drugie postępowanie karne toczące się przeciwko skarżącemu

Dnia 16 maja 2002 r. skarżący został skazany na 4 lata i 6 miesięcy pozbawienia wolności za podwójny gwałt.

Dnia 5 lutego 2003 r. Sąd Okręgowy utrzymał wyrok sądu pierwszej instancji.

Jak wynika z informacji przedstawionych przez Rząd, które nie zostały zakwestionowane przez skarżącego, odbywał on karę pozbawienia wolności w okresie między 10 czerwca 2003 r. oraz 9 lutego 2004 r., jak również między 29 lutego 2004 r. oraz 9 września 2007 r.

3. Trzecie postępowanie karne toczące się przeciwko skarżącemu

Jak wynika w dalszej kolejności z informacji przedstawionych przez Rząd, które również nie zostały zakwestionowane przez skarżącego, w okresie między dniem 9 i 29 lutego 2004 r. skarżący odbywał karę pozbawienia wolności nałożoną dnia 17 maja 1996 r. przez Sąd Rejonowy w Nowym Mieście Lubawskim w wyniku trzeciego postępowania karnego prowadzonego przeciwko niemu.

Ponadto w okresie między dniem 25 maja 2003 r. oraz 10 czerwca 2003 r. skarżący odbywał karę pozbawienia wolności nałożoną na niego przez Sąd Rejonowy w Grudziądzu dnia 11 kwietnia 2001 r. za prowadzenie samochodu w stanie nietrzeźwości.

II. ODPOWIEDNIE PRAWO KRAJOWE I PRAKTYKA

Odowiednie prawo krajowe oraz praktyka dotycząca nakładania tymczasowego aresztowania, podstawy jego przedłużania, zwolnienie z tymczasowego aresztu oraz zasady regulujące stosowanie tzw. środków zapobiegawczych zostały opisane w wyrokach Trybunału w sprawach *Gołek p. Polsce* nr 31330/02, §§ 27-33, 25 kwietnia 2006 r. oraz *Celejewski p. Polsce*, nr. 17584/04, §§ 22-23, 4 sierpnia 2006 r.

PRAWO

DOMNIEMANE NARUSZENIE ARTYKUŁU 5§3 KONWENCJI

Skarżący zarzucał Rządowi, iż długość jego tymczasowego aresztowania była nadmierna. Powoływał się przy tym na art. 5§3 Konwencji, który w zakresie istotnym dla sprawy brzmi następująco:

„Każdy zatrzymany lub aresztowany zgodnie z postanowieniami ustępu 1 lit. c) niniejszego artykułu (...) ma prawo być sądzony w rozsądnym terminie albo zwolniony na czas postępowania. Zwolnienie może zostać uzależnione od udzielenia gwarancji zapewniających stawienie się na rozprawę”.

Rząd zakwestionował ten argument.

A. Dopuszczalność

Trybunał zauważa, iż skarga nie jest rażąco bezzasadna w znaczeniu art. 35 § 3 Konwencji. Następnie zauważa, że nie jest niedopuszczalna w oparciu o inne podstawy. W związku z powyższym powinna zostać uznana za dopuszczalną.

B. Meritum

1. Okres, który powinien być wzięty pod uwagę

Skarżący został aresztowany dnia 29 sierpnia 2002 r. pod zarzutem gwałtu i morderstwa. Dnia 23 czerwca 2005 r. Sąd Okręgowy w Toruniu uznał skarżącego za winnego zarzucanych mu czynów i skazał go. Mając na względzie, iż skarżący był pozbawiony wolności „po skazaniu przez właściwy sąd” w znaczeniu art. 5 § 1 (a), wskutek tego okres jego przebywania w areszcie nie podlega zakresowi działania art. 5 § 3 (*Kudła p. Polsce* [GC], nr 30210/96, § 104, ETPCz 2000-XI). Dnia 30 maja 2006 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku uchylił wyrok skazujący skarżącego. Licząc od tej daty okres jego tymczasowego aresztowania znów podlega zakresowi działania art. 5 § 3. Skarżący obecnie przebywa w Areszcie Śledczym w Toruniu, gdzie oczekuje na proces.

Jednakże w okresie między dniem 21 maja 2003 r. i 9 września 2007 r. skarżący odbywał trzy kary pozbawienia wolności, które zostały na niego nałożone w wyniku trzech innych postępowań karnych. Okresy te jako objęte zakresem działania art. 5 § 1 (a) powinny zostać wyłączone z okresu tymczasowego aresztowania skarżącego w rozumieniu art. 5 § 3 Konwencji. W związku z powyższym okres brany pod uwagę aktualnie wynosi 14 miesięcy.

2. Argumenty stron

(a) Rząd

Rząd argumentował, iż tymczasowe aresztowanie skarżącego zostało nałożone zgodnie z wymogiem „rozsądnego terminu” w rozumieniu art. 5 § 3 Konwencji. Było ono uzasadnione poważnym charakterem zarzutów przedstawianych skarżącemu oraz obszernym materiałem dowodowym wskazującym na winę skarżącego. Rząd również podkreślał, że sprawa była bardzo skomplikowana. Rząd twierdził ponadto, iż skoro skarżący odbywał w tym samym czasie kary nałożone na niego w wyniku trzech innych postępowań karnych (jak wyrok z dnia 21 maja 2003 r.), to wcześniejsze uchylenie tymczasowego aresztowania względem skarżącego w przedmiotowej sprawie nie skutkowałoby rzeczywistym zwolnieniem skarżącego.

(b) Skarżący

Skarżący nie zgodził się z argumentacją Rządu i twierdził, iż długość tymczasowego aresztowania zastosowanego względem niego była nadmierna.

3. Ocena Trybunału

(a) Ogólne zasady

Trybunał pragnie przypomnieć, iż ogólne zasady dotyczące prawa „do osądzenia w rozsądnym terminie albo zwolnienia na czas postępowania” zagwarantowane w art. 5 § 3 Konwencji były przytaczane w wielu poprzednich wyrokach Trybunału (zob. m.in. wyroki *Kudła*, cytowane powyżej, § 110 oraz następne, ETPCz 2000-XI; oraz *McKay p. Zjednoczonemu Królestwu* [GC], nr 543/03, §§ 41-44, ETPCz 2006-..., z następnymi odniesieniami).

(b) Zastosowanie powyższych zasad w przedmiotowej sprawie

W postanowieniach dotyczących tymczasowego aresztowania, poza uzasadnionym podejrzeniem przemawiającym na niekorzyść skarżącego, organy sądowe oparły się zasadniczo na trzech podstawach, a mianowicie (1) na surowości grożącej skarżącemu kary; (2) poprzednich wyrokach skazujących skarżącego; oraz (3) na przekonaniu, że tymczasowe aresztowanie jest jedynym środkiem zapobiegawczym, który może zabezpieczyć prawidłowy tok postępowania, mając na uwadze obszerny materiał dowodowy do wykorzystania w sprawie.

Trybunał przyznaje, iż uzasadnione przypuszczenie, iż skarżący popełnił poważne przestępstwo, mogło w początkowej fazie uzasadniać jego tymczasowe aresztowanie.

Utrzymywanie się uzasadnionego przypuszczenia, iż osoba aresztowana popełniła zarzucane jej przestępstwo jest warunkiem *sine qua non* legalności kontynuacji tymczasowego aresztowania, jednakże po upływie pewnego okresu nie jest to już warunek wystarczający. Trybunał musi wówczas ustalić, czy inne podstawy przytaczane przez organy sądowe nadal uzasadniają pozbawienie wolności.

Mając na względzie postępowanie dowodowe, sądy krajowe uznawały za konieczne przedłużanie tymczasowego aresztowania skarżącego w celu przeciwdziałania utrudnianiu przez niego postępowania. Według organów sądowych, prawdopodobieństwo, iż surowa kara zostanie nałożona na skarżącego nakazywało przypuszczać organom sądowym, że skarżący może ingerować w materiał dowodowy, przede wszystkim poprzez wpływanie na zeznania świadków. Sądy ponadto podkreślały, iż materiał dowodowy zgromadzony w sprawie wskazywał z dużym prawdopodobieństwem, iż skarżący popełnił zbrodnie, które były mu zarzucane. Poza tym sąd zmuszony był zarządzić obserwację psychiatryczną skarżącego w zakładzie psychiatrycznym (zob. paragraf 7 powyżej).

Wobec powyższego Trybunał uznaje, iż w szczególnych okolicznościach przedmiotowej sprawy, z uwzględnieniem wyżej wymienionych ustaleń dotyczących całkowitej długości tymczasowego aresztowania skarżącego, sądy krajowe w odpowiedni i wystarczający sposób uzasadniały zatrzymanie skarżącego.

Pozostaje do ustalenia, czy organy rozpatrujące sprawę skarżącego wykazały staranność określoną wymogami art. 5 § 3 (zob. *McKay*, cytowany powyżej, § 44). W tym względzie należy zauważyć, iż postępowanie było dosyć skomplikowane w związku z obszernym materiałem dowodowym zawierającym opinię biegłego w dziedzinie mechanoskopii, analizę porównawczą próbek węchowych oraz porównawczą analizę próbek włosów, jak również rekonstrukcję wydarzeń na miejscu zbrodni (zob. paragraf 7 oraz 9). Tym niemniej rozprawy w sprawie skarżącego wyznaczane były regularnie i w krótkich odstępach czasu. Przebieg postępowania był sprawny, a jego długość rozsądna (zob. paragrafy 14, 15 i 16 powyżej). Z tego też względu Trybunał stwierdza, iż krajowe organy sądowe wykazały należyłą staranność w prowadzeniu postępowania. Mimo że osoba tymczasowo aresztowana jest uprawniana do priorytetowego i szczególnie szybkiego rozpatrzenia jej sprawy, to jednakże sędziowie zobowiązani są do dołożenia wszelkich starań w kwestii całkowitego wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz do przyznania tak obronie, jak i organom prokuratury, wszelkich niezbędnych udogodnień w celu przedstawienia swoich dowodów oraz swojego stanowiska w sprawie, sędziowie zobowiązani są również do wydania wyroku po dokonaniu należytej analizy sprawy oraz odpowiedzi na pytanie, czy przestępstwo rzeczywiście zostało popełnione i jaka kara powinna zostać nałożona.

W tych okolicznościach Trybunał stwierdza, iż organy sądowe postępowywały z należyłą starannością, rozpatrując sprawę skarżącego.

Wskutek czego nie nastąpiło naruszenie art. 5 § 3 Konwencji.

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę za dopuszczalną;
2. *Stwierdza*, że nie nastąpiło naruszenie art. 5 § 3 Konwencji;

Sporządzono w języku angielskim i ogłoszono pisemnie 4 marca 2008 r. zgodnie z art. 77 §§ 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

T.L EARLY
Kancelarz

NICHOLAS BRATZA
Przewodniczący